

## חק לישראל – פרשת דברים ליל שישי

### תורה – דברים פרק א'

(כו) וּתְרַגְנֵנוּ בְּאֵהָלֵיכֶם וּתְאָמְרוּ בְּשִׁנְאֵת יְהוָה אֲתָנוּ הוֹצִיאָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לָתֵת אֶתָּנוּ בְּיַד הָאֱמֹרִי לְהַשְׁמִידֵנוּ: (כו) וּתְרַגְנֵנוּ בְּאֵהָלֵיכֶם וּתְאָמְרוּ בְּשִׁנְאֵת יְהוָה אֲתָנוּ הוֹצִיאָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לָתֵת אֶתָּנוּ בְּיַד הָאֱמֹרִי לְהַשְׁמִידֵנוּ: (כו) וְאֶתְרַעַמְתֶּן בְּמִשְׁכְּבֵיכֶם וְאָמַרְתֶּן בְּדַסְנֵי יי יִתְנָא אִפְקָא מֵאֶרֶץ דְּמִצְרַיִם לְמַמְסַר יִתְנָא בְּיַד דְּאֱמֹרָא לְשִׁיִּצְיוּתָנָא:

(כז) אָנָּה אֲנַחְנוּ עֲלֵים אַחִינוּ הַמִּסּוּ אֶת לְבַבְנוּ לֵאמֹר עִם גְּדוֹל וְרָם מִמֶּנּוּ עָרִים גְּדֹלֹת וּבְעוֹרֹת בְּשָׁמַיִם וְגַם בְּנֵי עֲנָקִים רָאִינוּ שָׁם: (כז) אָנָּה אֲנַחְנוּ עֲלֵים אַחִינוּ הַמִּסּוּ אֶת לְבַבְנוּ לֵאמֹר עִם גְּדוֹל וְרָם מִמֶּנּוּ עָרִים גְּדֹלֹת וּבְעוֹרֹת בְּשָׁמַיִם וְגַם בְּנֵי עֲנָקִים רָאִינוּ שָׁם: (כז) לֹאֵן אֲנַחְנָא סְלָקוּן אַחְנָא תְּבָרוּ יֵת לְבָנָא לְמִימַר עִם רַב וְתַקִּיף מִנְּנָא קְרוּיָו רְבִרְבוּ וּכְרִיכוּ עַד צִית שְׁמַיָא וְאִף בְּנֵי גְבַרְאֵי חֲזִיבָא תַּמָּן:

(כט) וְאָמַר אֲלֵכֶם לֹא תַעֲרֹצוּן וְלֹא תִירָאוּן מֵהֶם: (כט) וְאָמַר אֲלֵכֶם לֹא תַעֲרֹצוּן וְלֹא תִירָאוּן מֵהֶם: (כט) וְאָמַרְתִּית לְכוּן לֹא תִתְבָּרוּן וְלֹא תִתְחַלְוּן מִנְּהוּן:

(ל) יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הֵהָלֵךְ לְפָנֵיכֶם הוּא יִלְחֵם לָכֶם כָּכָל אֲשֶׁר עָשָׂה אֶתְכֶם בְּמִצְרַיִם לְעֵינֵיכֶם: (ל) יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הֵהָלֵךְ לְפָנֵיכֶם הוּא יִלְחֵם לָכֶם כָּכָל אֲשֶׁר עָשָׂה אֶתְכֶם בְּמִצְרַיִם לְעֵינֵיכֶם: (ל) יי אֱלֹהֵכֶון דְּמַדְבַּר קְדָמִיכוּן הוּא יְגִיחַ לְכוּן כָּכָל דֵּי עֵבֶד עִמְכוּן בְּמִצְרַיִם לְעֵינֵיכוּן:

(לא) וּבַמִּדְבָּר אֲשֶׁר רָאִיתָ אֲשֶׁר נִשְׁאַף יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כַּאֲשֶׁר יִשָּׂא אִישׁ אֶת בְּנוֹ כָּכָל הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הִלַּכְתֶּם עַד בְּאֶכְם עַד הַמָּקוֹם הַזֶּה: (לא) וּבַמִּדְבָּר אֲשֶׁר רָאִיתָ אֲשֶׁר נִשְׁאַף יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כַּאֲשֶׁר יִשָּׂא אִישׁ אֶת בְּנוֹ כָּכָל הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הִלַּכְתֶּם עַד בְּאֶכְם עַד הַמָּקוֹם הַזֶּה: (לא) וּבַמִּדְבָּרָא דֵּי חֲזִיתָא דֵּי סוּבְרָא יי אֱלֹהֶךָ כְּמָא דֵּי מְסוּבַר גְּבַר יֵת בְּרָהּ בְּכָל אַרְחָא דֵּי הִלַּכְתֶּן עַד מִיתִיכוּן עַד אַתְרָא הַדִּין:

(לב) וּבַדְבָר הַזֶּה אֵינְכֶם מֵאֲמִינִם בִּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם: (לב) וּבַדְבָר הַזֶּה אֵינְכֶם מֵאֲמִינִם בִּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם: (לב) וּבַתְּנַגְמָא הַדִּין לִיתִיכוּן מִהִימְנִין בְּמִימְרָא דֵּי אֱלֹהֵכֶון:

(לג) הֵהָלֵךְ לְפָנֵיכֶם בְּדֶרֶךְ לְתוֹר לָכֶם מְקוֹם לְחַנְתְּכֶם כַּאֲשֶׁר לִילָּה לְרֵאתְכֶם בְּדֶרֶךְ אֲשֶׁר תֵּלְכוּ בָּהּ וּבַעֲנֵן יוֹמָם: (לג) הֵהָלֵךְ לְפָנֵיכֶם בְּדֶרֶךְ לְתוֹר לָכֶם מְקוֹם לְחַנְתְּכֶם כַּאֲשֶׁר לִילָּה לְרֵאתְכֶם בְּדֶרֶךְ אֲשֶׁר תֵּלְכוּ בָּהּ וּבַעֲנֵן יוֹמָם: (לג) דֵּי מַדְבַּר קְדָמִיכוּן בְּאַרְחָא לְאַתְקַנְנָא לְכוּן אַתְרַּבּ בֵּית מִישְׁרֵי לְאַשְׁרֵיוֹתְכוּן בְּעַמּוּדָא דְּאַשְׁתָּא בְּלִילִיא לְאַחַזְיוּתְכוּן בְּאַרְחָא דֵּי תִתְּכוּן בָּהּ וּבְעַמּוּדָא דְּעַנְנָא בִּימְמָא:

(לד) וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֶת קוֹל דְּבַרְיֶכֶם וַיִּקְצַף וַיִּשְׁבַּע לֵאמֹר: (לד) וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֶת קוֹל דְּבַרְיֶכֶם וַיִּקְצַף וַיִּשְׁבַּע לֵאמֹר: (לד) וּשְׁמִיעַ קְדָם יי יֵת קַל פִּתְגָמִיכוּן וְרַגְזוּ וְקִים לְמִימְרֵי:

(לה) אִם יִרְאֶה אִישׁ בְּאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה הַדּוֹר הָרַע הַזֶּה אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לָתֵת לְאַבְתֵּיכֶם: (לה) אִם יִרְאֶה אִישׁ בְּאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה הַדּוֹר הָרַע הַזֶּה אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לָתֵת לְאַבְתֵּיכֶם: (לה) אִם יִחְזִי גְבַר בְּגְבַרְיָא הָאֵלִין דְּרָא בִּישָׂא הַדִּין יֵת אַרְעָא טַבְתָּא דֵּי קְדָמִית לְמַתָּן לְאַבְתְּהֵכֶון:

(לו) זולתי פלב בן יפנה הוא יראנה ולו אתן את הארץ אשר דרך בה ולבניו יען אשר מלא אחרי יהוה: (לו) זולתי פלב בן יפנה הוא יראנה ולו אתן את הארץ אשר דרך בה ולבניו יען אשר מלא אחרי יהוה: (לו) אֱלֵהוּן פְּלַב בְּרַ יִפְנָה הוּא יִחְזַנָּה וְלָהּ אֲתָנוּ יֵת אַרְעָא דֵּי דֶרֶךְ בָּהּ וּלְבְנֵיהּ חִלְף דֵּי אֲשָׁלִים בְּתַר דְּחִלְתָּא דֵּי:

## חק לישראל – פרשת דברים ליל שישי

(לז) גם בי התאנף יהוה בגללכם לאמר גם אתה לא תבא שם: (לז) גם בי התאנף יהוה בגללכם לאמר גם אתה לא תבא שם: (לז) אף עלי יהוה רגזו מן קדם יי בדילכו למימר אף את לא תעול תמון:

(לח) יהושע בן נון העמיד לפניהו הוא יבא שמה אתו חזק כי הוא ינחלנה את ישראל: (לח) יהושע בן נון העמיד לפניהו הוא יבא שמה אתו חזק כי הוא ינחלנה את ישראל: (לח) יהושע בן נון דקאם קרמך הוא יעול תמון יתה תקף ארי הוא יחסננה לישראל:

(לט) וטפכם אשר אמרתם לבו יהיה ובניכם אשר לא ידעו היום טוב ורע המה יבאו שמה ולהם אתננה והם יירשוה: (לט) וטפכם אשר אמרתם לבו יהיה ובניכם אשר לא ידעו היום טוב ורע המה יבאו שמה ולהם אתננה והם יירשוה: (לט) וטפכוון די אמרתו לבוא יהוה ובניכוון די לא ידעו יומא דיו טב וביש אנוו יעלוו לתמו ולחוו אתננה ואנוו יירשנה:

(מ) ואתם פנו לכם וסעו המדברה דרך ים סוף: (מ) ואתם פנו לכם וסעו המדברה דרך ים סוף: (מ) ואתו אתפניו לכוו וטולו למדברא ארח ימא דסוף:

(מא) ותענו ותאמרו אלי חטאנו ליהוה אנחנו נעלה ונלחמנו ככל אשר צונו יהוה אלהינו ותחגרו איש את פלי מלחמתו ותהינו לעלת ההרה: (מא) ותענו ותאמרו אלי חטאנו ליהוה אנחנו נעלה ונלחמנו ככל אשר צונו יהוה אלהינו ותחגרו איש את פלי מלחמתו ותהינו לעלת ההרה: (מא) ואתבתו ואמרתו לי חבנא קדם יי אנחנא נסק ונגיח ביה קרב ככל די פקדנא יי אלהנא וזוזתו גבר ית מני קרבה ושריתו למסק לטורא:

(מב) ויאמר יהוה אלי אמר להם לא תעלו ולא תלחמו פי אינני בקרבכם ולא תנגפו לפני איביכם: (מב) ויאמר יהוה אלי אמר להם לא תעלו ולא תלחמו פי אינני בקרבכם ולא תנגפו לפני איביכם: (מב) ואמר יי לי אמר להוון לא תסקוון ולא תגיהוון קרב ארי לית שכנתי שריא ביניכוון ולא תתברוון קדם בעלי דבביכוון:

(מג) ואדבר אליכם ולא שמעתם ותמרו את פי יהוה ותזדו ותעלו ההרה: (מג) ואדבר אליכם ולא שמעתם ותמרו את פי יהוה ותזדו ותעלו ההרה: (מג) ומלילית עמכוון ולא קבלתו וטרבתו על גזרת מימרא דיי וארשעתו וסלקתו לטורא:

(מד) ויצא האמרי הישב בהר ההוא לקראתכם וירדפו אתכם כאשר תעשינה הדברים ויפתו אתכם בשעיר עד חרמה: (מד) ויצא האמרי הישב בהר ההוא לקראתכם וירדפו אתכם כאשר תעשינה הדברים ויפתו אתכם בשעיר עד חרמה: (מד) ונפק אמראה דיתב בטורא ההוא לקדמויתכוון וירדפו יתכוון כמא די נתון דבריתא וטרדו יתכוון בשעיר עד חרמה:

(מה) ותשב ויתבכו לפני יהוה ולא שמע יהוה בקלכם ולא האזין אליכם: (מה) ותשב ויתבכו לפני יהוה ולא שמע יהוה בקלכם ולא האזין אליכם: (מה) ותבתו ובכיתוון קדם יי ולא קביל יי עלותכוון ולא אצית למליכוון:

(מו) ותשב בקדש ימים רבים פיימים אשר ישבתם: (מו) ותשב בקדש ימים רבים פיימים אשר ישבתם: (מו) ויתבתו בקדם יומין סגיאין כיומא די יתבתו:

ב (א) ונפן ונסע המדברה דרך ים סוף כאשר דבר יהוה אלי ונסב את הר שעיר ימים רבים: (א) ונפן ונסע המדברה דרך ים סוף כאשר דבר יהוה אלי ונסב את הר שעיר ימים רבים: (א) ואתפנינא ונטלנא למדברא ארח ימא דסוף כמא די מליל יי עמי ואקפנא ית טורא דשעיר יומין סגיאין:

ב) ויאמר יהוה אלי לאמר: (ב) ויאמר יהוה אלי לאמר: (ב) ואמר יי לי למימר:



## חק לישראל – פרשת דברים ליל שישי

- (ג) רב לָכֶם טב אֶת הָהָר הַזֶּה פָּנּוּ לָכֶם צִפְנָה: (ג) רב לָכֶם טב אֶת הָהָר הַזֶּה פָּנּוּ לָכֶם צִפְנָה: (א) סגי לָכֶם דַּאֲסַפְתוּן ית טורא הָרִין אַתְּפִנִי לָכוּן צְפוּנָא:
- (ד) וְאֵת הָעָם צוּ לְאמֹר אַתֶּם עִבְרִים בְּגִבּוֹל אַחִיכֶם בְּנֵי עִשׂוֹ הַיִּשְׁבִּים בְּשִׁעִיר וַיִּירָאוּ מִכֶּם וְנִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד: (ד) וְאֵת הָעָם צוּ לְאמֹר אַתֶּם עִבְרִים בְּגִבּוֹל אַחִיכֶם בְּנֵי עִשׂוֹ הַיִּשְׁבִּים בְּשִׁעִיר וַיִּירָאוּ מִכֶּם וְנִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד: (ה) וַיֵּת עֲמֵא פְּסָד לְמִימַר אַתּוּן עִבְרִין בְּתַחוּם אַחוּכוּן בְּנֵי עִשׂוֹ דִּיתְבִּין בְּשִׁעִיר וַיִּדְחִלוּן מִכּוּכוּן וְתַסְתַּמְרוּן לְחֵדָא:
- (ה) אַל תִּתְגַּדְרוּ בָּם כִּי לֹא אֶתֶן לָכֶם מֵאֲרָצְם עַד מְדִרָהּ כִּי רָגַל כִּי יִרְשָׁה לְעִשׂוֹ נִתְתִּי אֶת הָר שִׁעִיר: (ה) אַל תִּתְגַּדְרוּ בָּם כִּי לֹא אֶתֶן לָכֶם מֵאֲרָצְם עַד מְדִרָהּ כִּי רָגַל כִּי יִרְשָׁה לְעִשׂוֹ נִתְתִּי אֶת הָר שִׁעִיר: (ה) לֹא תִתְגַּדְרוּ בְּהוּן אַרִי לֹא אֶתֶן לָכוּן מֵאֲרָעְהוּן עַד מְדִרָהּ פְּרַסַת רָגְלָא אַרִי יִרְתָּא לְעִשׂוֹ יְהִבִית ית טורא דְשִׁעִיר:
- (ו) אַכְּל תִּשְׁבְּרוּ מֵאֲתֶם בְּפִסְףּ וְאַכְלִתֶּם וְגַם מִיַּם תִּכְרוּ מֵאֲתֶם בְּפִסְףּ וּשְׁתִּיתֶם: (ו) אַכְּל תִּשְׁבְּרוּ מֵאֲתֶם בְּפִסְףּ וְאַכְלִתֶּם וְגַם מִיַּם תִּכְרוּ מֵאֲתֶם בְּפִסְףּ וּשְׁתִּיתֶם: (ו) עִבְרִיאַ תְּזַבְּנוּן מִנְהוּן בְּכַסְפָּא וְתִיבְלוּן וְאִף מִיָּא תִכְרוּן (ב"א, תְּזַבְּנוּן) מִנְהוּן בְּכַסְפָּא וְתִשְׁתַּוּן:

### רש"י

- (כז) ותרגנו – לשון הרע וכן דברי נרגנו אדם המוסיף דבה: בשנאת ה' אתנו – והוא היה אוהב אתכם אבל אתם שונאים אותו משל הדיוט אומר מה דבלבך על רחמך מה דבלביה עלך: בשנאת ה' אתנו הוסיפנו מארץ מצרים – הוסיפנו להוסיף אתה משל למלך ב"ו שהיו לו שני בנים ויש לו שתי שדות אחת של שקיח ואחת של צעל למי שהוא אוהב נותן של שקיח ולמי שהוא שונא נותן לו של צעל ארץ מצרים של שקיח היא שנילוס עולה ומשקה אותה וארץ כנען של צעל והוסיפנו ממצרים לתת לנו את ארץ כנען:
- (כח) ערים גדולות וצורות בשמים – דברו הכתובים לשון הבאי:
- (כט) לא תעראון – לשון שצירה כחרגומו ודומה לו בערוץ נחלים לשכון. לשבור נחלים: (ל) ילחם לכם – בשצילכם:
- (לא) ובמדבר אשר ראית – מוסב על מקרא שלמעלה הימנו ככל אשר עשה אתכם במצרים ועתה אף במדבר אשר ראית כי נשאך וגו': כאשר ישא איש את בנו – כמו שפירשתי אצל ויסע מלאך האלהים ההולך לפני מחנה ישראל וגו' משל למהלך בדרכו ובנו לפניו ובאו לסטים לשבותו וכו':
- (לב) ובמדבר הזה – שהוא מצטייחכם להביאכם אל הארץ אינכם מאמינים בו:
- (לג) לראותכם – כמו להראותכם וכן לנחותם הדרכך וכן לשמיע בקול תודה וכן ללכת לגיד ציזרעאל:
- (לו) אשר דרך זה – חזרון שנאמר ויבא עד חזרון:
- (לז) החאנף – נתמלא רוגז:
- (מ) פנו לכם – אמרתי להעביר אתכם דרך רוחב ארץ אדום לכל כפון ליכנס לארץ קלקלתם וגרמתם לכם עקוב: פנו לכם – לאחורייכם ותלכו במדבר לכל ים סוף שהמדבר שהיו הולכים בו לדרומה של הר שעיר היה מפסיק בין ים סוף להר שעיר עתה המשוכו לכל הים ותסבצו את הר שעיר כל דרומה מן המערב למזרח:
- (מא) ותהינו – לשון הגנו ועלינו אל המקום זה הלשון שאמרתם לשון הן כלומר נזדמנתם:
- (מב) לא תעלו – לא עלייה תהא לכם אלא ירידה:
- (מד) כאשר תעשינה הדבורים – מה הדבורה הזאת כשהיא מכה את האדם מיד מתה אף הם כשהיו נוגעים בכס מיד מתים:
- (מה) ולא שמע ה' בקולכם – כזיכור עשייתם מדת רחמיו כאילו אכזרי:
- (מו) ותסבצו בקדש ימים רבים. י"ט שנה שנאמר כימים אשר ישבתם בשאר המסעות והם היו ל"ח שנה י"ט מהם עשו בקדש וי"ט



## חק לישראל – פרשת דברים ליל שישי

(ד) ונשמרתם מאד – ומהו השמירה אל תחגרו צם:

(ה) עד מדרך כף רגל – אפילו מדרך כף רגל כלומר אפילו דריסת הרגל איני מרשה לכם בארצם שלא ברשות ומדרש אגדה עד שיבא יום דריסת כף רגל על הר הזיתים שנאמר ועמדו רגליו וגו': ירשה לעשו – מאצרהם. עשר עממין נתתי לו שבעה לכם וקיני וקניזי וקדמוני הן עמון ומואב ושעיר אחת מהם לעשו והשתיים לבני לוט בשכר שהלך אתו למצרים ושתק על מה שהיו אומרים על אשתו אחותו היא עשאו כבנו:

(ו) תכרו – לשון מקח וכן אשר כריתי לי שכן בכרכי הים קורין למכירה כירה:

שנה הולכים ומטורפים וחזרו לקדש כמו שנאמר ויניעם במדבר. כך מלאתי בסדר עולם:

(א) ונפן ונסע המדברה – אילו לא חטאו היו עוזרים דרך הר שעיר ליכנס לארץ מן דרומו לכפונו ובשציל שקלקלו הפכו לכד המדבר שהוא צין ים סוף לדרומו של הר שעיר והלכו אלל דרומו מן המערב למזרח דרך ים סוף דרך יאירתן ממזרים שהוא במקצוע דרומית מערבית משם היו הולכים לכד המזרח: ונסב את הר שעיר – כל דרומו עד ארץ מואב:

(ג) פנו לכם לפונה – סובבו לכם לרוח מזרחית מן הדרום לכפון פניכם לכפון נמאל הולכים את רוח המזרחית וזהו שנאמר ויבוא ממזרח שמש לארץ מואב:

### לע"נ

זאב וזיים בן שרה, משה דוד בן סולטנה סוזן מלכה, גד גבריאל בן סוזן, סולטנה סוזן מלכה בת שמואלה, דניאלה פורטונה בת ראל, צדיקה בת שרה ז"ל.